

Valstybės diena

Paminėjome Karaliaus Mindaugo karūnavimo dieną – liepos 6-ąją. Apie Mindaugą istorikai skelbia būtų ir nebūtų dalykų, bando nušvesti jo asmeninį gyvenimą, ieško veiklos teigiamų ir neigiamų pusiai. Užjauskime istorikus: kas paliudys jų teiginius? O ypač, kas tars padėkos žodį mūsų karaliui Mindaugui, valstybės kūrėjui? Už jį tekalba jo kurta, Algirdo ir Kęstučio stiprinta, Vytauto Didžiojo nuo marių iki marių išplėsta Lietuva.

Lengva žarstyti nuopelnus ir klaidas žvelgiant per amžių prizmę. „Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia“, – sako V. Kudirka „Tautiškos giesmės“ žodžiuose. Tad ir ieškokime praeities versmės, malšinkime joje tiesos troškulį ir gerbkime tuos, kurie klupda-

mi, nugalėdami save ir širdies skausmą éjo kurdami ateiti. Ateiti, kurioje gyvename šiandien.

Kyla klausimas: ar mes pakankamai vertiname savo taučios praeitį? Ar ganétinai gerbiame protévius už išsaugotą Tėvynę, už žemę, kurioje gyvename ir radome savolaimę, gyvenimo prasmę – būti savo žemės dalimi, kurti jos gerovę, ugdyti vaikus, mylinčius savo Tėvynę?

Valstybės diena. Šia proga verta paminėti tuos, kurie tése Karaliaus Mindaugo kelią. Tése nebodami atšiaurau laikotarpio, atkurdamis ir išvaduodami – ne kartą – iš priešoletenų mūsų žemę. Mes turtungi: turime daug didžių žmonių, paaukojusių savo jégas ir gyvenimus už žemę, vadina Lietuva – tik SSRS sudėtyje“.

O Mindaugo kurta valstybė – gyva! Gyva jos vaikų darbo, pastangų, kovų ir paaukoto gyvybės kaina. Prisiminkime tai ne tik švenčių proga, bet ir kiekvieną dieną, kad užmarštės plėnys nepaliestu atminties vertujų.

Algirdas BLAŽYS

„Džiazuojanti“ tauta

Dažnai mes patys save pasiepiame ar vadiname rimtuoliais, verkiančiais ir nemokančiais linksmai švēsti valstybinių švenčių ar kitų renginių. Neva mums tinka tik šv. Mišios, iškilmingas posėdis ir pabaigoje – ne visai linksmas koncertas. Tačiau atidžiau pažvelgę į mūsų istoriją, susiklosčiusią padėti bei situaciją, galime susidaryti ir šiek tiek kitokią nuomonę. Nereitai mes per amžius éjome ir tebeineiname per daug neimdamas į galvą būsimų pasekmų, rasdamis netikėtų išeicių bei sprendimų.

Didžiuojamės, kad turėjome karalių Mindaugą, nors ir vienintelį. Turime net jam skirtą valstybinę šventę. Tačiau paradoksas – nežinome, kur ir kada tiksliai buvo karūnuotas mūsų valdovas. Ieškome ir

skelbiame netikėčiausias vietas, kur tai galėjo įvykti. Nebuvome ir nesame tokie skrupulingi bei preciziški, kaip kokie britai ar vokiečiai, kurių analouse bei kronikose viskas užrašyta ir išsaugota beveik nuo pat Kristaus gimimo. Vienas mūsų profesorius šiek tiek pasédėjo, pavartė pageltusius archyvus ir „nustatė“, kada Mindaugas buvo karūnuotas. Nors tai ir pritempta data, ir ką? Gerai. Ar dėl to turėtume graužtis ir neprisiminti mūsų valstybės vienytojo?

Vasario 16-oji – neišbraukama iš mūsų istorijos data. Dvidešimt vyrų pasirašė Nepriklausomybės Akta. Mes jais didžiuojamės ir juos gerbiame.

Tačiau šiandien norédami pamatyti tą garsųjį Aktą, jo originalą, deja, išgirstame sakant, kad jis dingęs. Ar Jonas Basana-

vičius ijdėjo jį į vieną iš savo gausios bibliotekos knygų ir vėliau neberado, ar pakliuvo į sovietų rankas? O gal užkastas vienoje iš sodybų? Gaila. Tačiau mes vis tiek žinome, kad tai viena svarbiausiai mūsų tautos istorijos data ir per daug nesukdamis galvos ją švenčiame bei minime.

Nors ir keista, 1949 metais partizanų paskelbtas Nepriklausomybės Deklaracijos dokumentas yra išlikęs. O juk tada salygos ir aplinkybės buvo nežmoniškos, pavojingos, bunkeriu, o ne iškilmingų salių aplinka, bet garbingų bei drąsių žmonių dėka buvo išsaugotas ir dabar tebesaugomas. Idomu, koks likimas laukia Kovo 11-osios Akto?

Tai, kadesame atsipalaidavę, gali patvirtinti Žalgirio ar Oršos mūšiai.

(keliamas į 7 psl.)

Dirbantiems senatvės pensijų gavėjams – kompensacijos

Seimas birželio 30 dieną paskutinio pavasario sesijos posėdžio metu priėmė Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų ir valstybinių pensijų, sumažintų dėl draudžiamų pajamų turėjimo, kompensavimo įstatymą. Įstatyme įtvirtinta, kad kompensacijos senatvės pensijų gavėjams, 2010–2011 metais dirbusiems ir gavusiems papildomai sumažintas pensijas, bus pradėtos išmokėti 2016 metų Kompensacijos nutarta išmokėti per trejus metus.

Socialdemokratų frakcija Seime prieštaravo kompensacijų išmokėjimui per trejus metus. Visi LSDP frakcijos nariai nedalyvavo balsavime dėl šio įstatymo priėmimo. Tačiau balsų pakako ir bevaldančiosios LSDP frakcijos: „uz“ balsavo 70, „prieš“ – 1, susilaikė – 1.

Seimo narė Vincē Vaidevutė Margevičienė informavo, kad 2016 metų antrojo ketvirčio paskutinį mėnesį senatvės pensijų gavėjams bus išmokėta 33 procentai praradimų, atsiradusiu dėl pensijų mažinimo. 2017 ir 2018 metų pirmojo ketvirčio paskutinį mėnesį atitinkamai bus išmokėta po 33 ir 34 procentus praradimų. Jeigu asmeniui apskaičiuota nepriemoka bus ne didesnė kaip 100 eurų, ji bus išmokėta visa 2016 metų antrojo ketvirčio paskutinį mėnesį.

Kartu nustatytas analogiškas kompensavimo mechanizmas valstybinių pensijų gavėjams, kuriems valstybinės pensijos nuo 2010 iki 2012 metų rugpjūčio 31 dienos buvo mo-

kamos sumažinto dydžio dėl to, kad jie dirbo ir turėjo draudžiamų pajamų.

Kompensuojamosios sumos bus apskaičiuotos ir išmokėtos nereikalaujant gavėjų prašymų, prašymus ir asmens tapatybę liudijančius dokumentus turės pateikti tik asmenys, kuriems pensijos mokėjimas yra nutrauktas.

Kompensuojamosios sumos bus paveldimos ir išmokamas 2018 metų ketvirtojo ketvirčio paskutinį mėnesį, jeigu paveldėtojai dėl mirusiajam priklausiusios senatvės pensijos kompensuojamosios sumos išmokėjimo kreipsis iki 2018 metų spalio 31 dienos. Besikreipusims iki 2018 metų gruodžio 31 dienos senatvės pensijos kompensuojamoji suma bus išmokama ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo kreipimosi dienos.

Pagal įstatymą išmokama senatvės pensijos kompensuojamoji suma ir (ar) valstybinės pensijos kompensuojamoji suma neturės įtakos kitoms asmeniui pagal teisés aktus priklausančioms kas mėnesį mokamoms išmokoms (valstybinėms pensijoms, valstybinėms šalpos išmokoms).

Planuojama, kad senatvės ir valstybinių pensijų praradimams dėl draudžiamų pajamų turėjimo kompensuoti reikės apie 141 milijono eurų. Senatvės pensijos bus kompensuojamos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui skiriamų valstybės biudžeto tikslinių asignavimų, valstybinės pensijos – iš valstybės biudžeto lėšų.

„Tremtinio“ inf.

Padidės pensija ir minimali mėnesinė alga

„Minimali mėnesinė alga didės 25 eurais ir sieks 325 eurus. Tam 2015 metų biudžete numatyta skirti apie 14,4 milijono eurų.

Nuo liepos 1 dienos Valstybinė socialinio draudimo bazinė pensija didinama 3 eurais (nuo 105 iki 108), einamųjų 2015 metų draudžiamosios pajamų – taip pat 3 eurais (nuo 431 iki 434). Taip pat nustatytas naujas maksimalios valstybinės socialinio draudimo neperskaičiuotos pensijos dydis, kuris sieks 236 eurus (šiuo metu patvirtintas dydis – 229 eurų).

Vidutinė senatvės pensija, paskirta turint būtinajį stažą, padidės apie 5 eurus (vid. 16,54 lito). Kiekvienu atveju pensijos padidės individualiai,

atsižvelgiant į asmens igytą stažą ir iki pensijos skyrimo turėtas draudžiamasių pajamas.

Pensijų didinimui reikalingos lėšos jau numatytos 2015 metų „Sodros“ biudžete. Tam prireiks apie 22,86 milijono eurų.

Bazinės pensijos ir einamųjų metų draudžiamų pajamų padidinimas palies visus valstybinių socialinio draudimo pensijų (išskyrus našlių pensijų) gavėjus – apie 867 tūkstančius asmenų. Dėl bazinės pensijos padidinimo taip pat padidės valstybinės šalpos išmokos (apie 141 tūkstančiui gavėjų), kurių dydžiai taip pat siejamis bazine pensija, – informavo Seimo narė Vincē Vaidevutė Margevičienė.

„Tremtinio“ inf.

Įvykiai, komentarai

Gyventojų dauginimo programa – paskutinis valdančiosios daugumos pokštas

Baigėsi Seimo sesija. Opozicijos lyderis Andrius Kubilius ją įvertino šitaip: „Bandau prisiminti, ar per ją kas nors svarbaus buvo nuspręsta? Išskyrus šauktinių sugrąžinimą, daugiau nieko negaliu prisiminti. Bet ir šauktiniai buvo sugrąžinti ne šios valdančios daugumos iniciatyva. Kadangi viską matau šiek tiek iš arčiau, tai galu pasakyti, kad jei ne Rasis Juknevičienės tylios neafiliuojamos pastangos, nieko nebūtų įvykę. Visos kitos valdžios žadėtos reformos, išskaitant ir darbo santykius ar socialinį modelį, liko tuščių pažadų skrynelėje. Tačiau valdantieji ir toliau moka gerai girtis, nepaisant to, kad aplinkybės juos priverčia elgtis priešingai, nei jie prieš tai kalbėjo ar elgesi. Oportunizmas ir abejingumas yra pagrindinis dabarties politinio elito bruožas. Gerai, kad kol kas to užtenka Lietuvai kažkaip gyvuoti. Tokią Vyriausybę būtų galima ir uždarstyti likusiems pusantį metų. Daugelis ir nepastebėtų, kad jos nebéra. O kai kuriose srityse, pavyzdžiu, kultūroje, pa-

matytume net ir ženklų pagerėjimą, nes geriau jokios Kultūros ministerijos nereikia, nei tokia, kurioje viceministru tampa buvęs Švenčionių meras darbietis V. Vigelis, pastaraisiais metais su įvairiaisiais skandalais „puošęs“ žiniasklaidos pirmuosius puslapius.“

Trumpai ir aiškiai. Ypač apie Kultūros ministerijos viceministrą, „darbietį“, buvusį Švenčionių rajono merą Vytautą Vigelį. Skaitytojams reikėtų priminti, jog šis žmogus „pagarsėjo“ 2011 metų lapkritį, kai su Švenčionių savivaldybės valdininkais skrido į Paryžių, tačiau iš lėktuvo buvo išlaipinti Varšuvos oro uoste, nes buvo neblaivūs. Buvo teigiama, kad jie priekabiavo prie stiuardesės bei buvo nubausti administracine nuobauda... Klausimas – ar mes galime tikėtis kultūros klestėjimo, kai jai vadovauti leidžiamā žmonėms, pagarsėjusiems girtavimu lėktuve ir priekabiavimu prie stiuardesėi? Ir dar – ar socialdemokratai prisiims atsakomybę už pasekmes, kurios neišvengiamos priemonės

valdžios tokius tipus? Neprisimis, nes neatsakomybė už pasekmes – pagrindinis Lietuvos socialdemokratų partijos bruožas. O antrasis jos bruožas – visada žino, kad kalti – konservatoriai... Jau ką sugeba socdemai, tai sugeba – prietaryti bėdų ir paskelbtį, kad kalti – konservatoriai (tai yra Tėvynės sajunga–Lietuvos krikščionys demokratai). Štai sumanė jie didelį „darbą“ – padaryti taip, kad po 10 metų Lietuvoje gyventų per tris su puse milijono žmonių. Visa tai pavadinta programa, skirta kovai su emigracija. Pažiūrėjus į tuos, kurie pasiraše šią „programą“, ne vienam mąstančiam žmogui turi kilti noras kuo greičiau emigruoti – tai logiška sveiko žmogaus reakcija į besaiķi populizmą. Juokingiausia tai, kad tie pasirašiusių po 10 metų greičiausiai jau ir neprisimins, ką kažkada „rašesi“ (pavyzdžiu, dėl senatvės paveiktos atminties) arba bus seniai pasitraukę (arba išmessti į istorijos šiukšlyną) iš aktyvių politinės veiklos. Jeigu kam įdomu, kokios priemonės

numatytos, kad po 10 metų Lietuvoje gyventojų būtų puse milijono daugiau nei šiandien, tegu pasiskaito kokio nors „Notojo“ SSKP suvažiavimo medžiagą (gal kokioje kaimo bibliotekoje dar atsirastą?) ar kita sapalionę apie tai, kad „2000 metais kiekviena tarybinė šeima turės nuosavą būstą“. Bet visai nejuokinga yra tai, kad kaip tik socialdemokratų iniciatyva 2006 metais Konstitucinis Teismas išaiškino, kad Lietuvos pilietis negali turėti antros pilietybės, tai yra išvykės iš Lietuvos ir gaves kitos šalies pilietybę lietuvis jau nebegali laikyti savęs Lietuvos piliečiu. Taip už borto atsiduria tūkstančiai mūsų tautiečių, pasklidusių po Europą, Ameriką, Afriką ir kitur, taip jiems atimama galimybė sugrįžti į Tėvynę. Ir po tokį absurdų dalykų dar kalbama apie gyventojų Lietuvoje pagausinimą? Žinoma, atsiras teigiančių, kad, girdi, nereikėjo išvažiuoti, bet ar galimybė laisvai keliauti po pasaulį nebuvo vienas iš mūsų neprieklausomybės siekių. Blogiau

sia tai, kad ant šio neva patriotiškumo jauko pasikabins ne vienas tautiškai nusiteikęs Lietuvos pilietis, pritariantis vienai pilietybei.

Dar viena blogybė, kurios pavyko išvengtinos per plauką, buvo „pasiūlymas“ paviešinti visus Lietuvos piliečius, prisažinusius bendradarbiavus su KGB: reikalas tas, kad baigėsi laikotarpis, kuriuo garantuotas prisipažinusios asmenų anonimišumas, o ar jis bus pratęstas, priklausė tik nuo Seimo daugumos. Ir ką gi – didžiausias socialdemokratas A. Sysas pareiškė, kad būtina pagaliau paviešinti tuos prisipažinusius... Klausaisi ir nesuvoki – jis rimtai kalba? Paviešinti žmones, kurie atėjo ir prisipažino? Tai reikštų ne ką kitą, kaip pasityciojimą iš šių žmonių nuoširdumo, valstybės diskreditavimą ir gerą pamoką būsimiems išdavikams („nebandykite prisipažinti, o tai pamatysite, kuo tai baigiasi“). Ar to siekė A. Sysas?

Žodžiu, Seimo „vasaros atostogos“ leis mums kurių laiką pailsėti nuo valdančiosios daugumos nevykusiu „pokštų“.

Vasarą karšta ne tik dėl saulės spinduliu

Netikėtai mūsų šalį užplūdusių vasaros karščių paveikti galėjome ir nepastebėti, kokie baisūs dalykai dedasi pasaulyje – savaiame suprantama, kad gulint pajūrio kopose apie politiką galvoti visiškai nesinori. Deja, nuo mūsų noro negalvoti neprieklauso nei politinių įvykių eiga, nei pasekmės. Tačiau retai kada tai neturi jokios įtakos mūsų būčiai.

O vasaros pirmoji pusė buvo nerami. Štai nuolat girdime apie „Islamо valstybęs“ (ISIS) teroristų daromus nusikaltimus – nesenaijos ideologai išplatino vaizdo įrašą, kuriame parodyta 25 vyru egzekucija: sirų karius, paimtus į nelaisvę, sušaudo jauni (iš įrašo sprendžiant, maždaug 13–14 metų paaugliai) ISIS kovotojai. Viša tai vyko istorinio Palmyros miesto amfiteatre, teroristų vėliavos fone, be to, visą žudynių eiga stebėjo šimtai „žiūrovų“, tarp kurių netrūko vaikų.

Birželio pabaigoje europiečius sukrėtė džihadisto išpuolis Tunise, per kurį paplūdimyje banditas nušovė 38 užsienio turistus (kaip paaškėjo iš įvykių eigos, jis specialiai šaudė tik užsieniečius, neliesdamas vietinių). Šioje istorijoje keistai atrodo vietinių gyventojų

pastangos sustabdyti užpuolią – buvo teigiama, kad jie krūtine užstojo turistus, tačiau... kodėl né vienam nešovė mintis atimti ginklą? O kur dar pasigirdę tvirtinimai, jog Tuniso valdžia dar prieš mėnesį iki išpuolio buvo informuota apie būsimą teroro aktą, tačiau nieko nepadarė, kad tai neįvyktų. Kaip bebūtų, nužudyti jau nebesugrąžinsi, o Tuniso prezidentas buvo priverstas paskelbti šalyje nepaprastąjį padėti, kuri, be jokios abejonės, tikrai nesugrąžins turistų srauto iš Europos. Kadangi Tunisas iš turizmo verslo gaudavo didžiules pajamas, blogosios naujienos šiai šalai dar tik prasideda. Beje, mūsų turizmo agentūros jau atšaukė keliones į šią šalį.

Prakalbus apie terorizmą neįmanoma nepaminėti serbų akibrokšto – jie paminklu pagerbė Gavrilią Principą, kuris pagarsėjo tuo, jog 1914 metų birželio 28 dieną Sarajevę nušovė Austrijos–Vengrijos erhercogą Pranciškų Ferdinandą ir jo žmoną Sofi, tuo išprovojuodamas Pirmajį pasaulinį karą. Žinoma, tai nereiškia, kad šis teroristinis išpuolis buvo pagrindinė priežastis karui prasidėti, tačiau garbinti žmo-

gų, nužudžiusių niekuo dėtą porą? Kažkas ne taip su tokius „didvyrius“ liaupsinančia tauata, kitaip nepasakysi... Kur kas didesnės įtakos mūsų šalies gyvenimui turi įvykiai gretimose valstybėse, ypač Rusijoje. Kažin, ar kas nors patikėjo Rusijos prezidento Vladimiro Putino nuoširdumu, kai jis pasveikino JAV prezidentą Baracką Obamą Neprieklausomybės šventės proga. Bet laiškas visiškai įdomus: Putinas teigia, kad pasaulio saugumas ir stabilumas priklauso nuo Rusijos ir JAV santykii, sprendžiant tarptautines problemas, o tie santykiai turi būti grindžiami lygibės ir pagarbos vienais kito interesams principais... Įdomu, kas verčia Putiną keisti retoriškai? (Juk jis kalba apie pagarbą tuo metu, kai Rusijoje kurstoma sveiku protu nesuvokiamą neapykanta amerikiečiams, Kremliaus politikai išvadina amerikiečius „apgailėtinais klounais“ ir t. t.) Galbūt islamizmo grėsmė? Ar bandymai išeiti iš konflikto su Ukraina sausam? O gal po šia gražbylyste slypi noras primiti B. Obamai, jog Rusija yra lygia vertė JAV varžovė, nes... turi milžinišką branduolinį potencialą?

Tačiau mažai kas tiki Rusijos taikingu – apie tai galima spręsti iš NATO generalinio sekretorius Jenso Stoltenbergo interviu, duoto vienam Vokietijos laikraščiu. Pasak jo, tai, kad Rusija siunčia karius ir naujausius ginklus į Rytų Ukrainą, kurioje rusų separatistai kuria pseudo respublikas, tik parodo, jog Rusija elgiasi agresyviai ir neketina liautis. Negana to, jis pasiruošusi bet kada panaudoti jėgą prieš kaimynines šalis (Ukrainą, Moldovą, Gruziją), o branduolinį ginklą įvardija kaip esminę savo karinės politikos strategijos dalį. Dėl šios priežasties NATO priverstas didinti gynybinius pajėgumus Baltijos šalyse ir kitose Aljansui priklausančiose Rytų Europos šalyse.

Putinas sveikinimus siunčia ne tik Obamai – jis „demokratijos pergalės proga“ pasveikino ir graikus, referendumu nutarusius, jog taupymo priemonės jiems nepriimtinios (kietai sakant, pietus pavalgėme, bet mokėti už juos nesutinkame). Na, kaip demokratiją supranta Putinas, mato net akli, bet man įdomiau štai kas – ar tik nebus jis „referendumo“ autorius? Kas galėtų paneigt,

kad bendraudami su Kremliumi Graikijos vadovai nebuvo „paprotinti“ pasielgti būtent taip?

Graikijos blaškymasis tėsesi ne taip jau trumpai – ES lyderiai vis duodavo šansą. Tačiau graikai pasirinko tikėjimą stebuklu – gal padėtis pagerēs savaiame. Deja, ekonomikoje stebuklų nebūna, o tas aukštasis pragyvenimo lygis, kuriuo graikai mėgavosi tik dėl to, kad buvo spaudžiamai paskutiniai svayi iš verslo (kuris kažkada buvo visai neblogo lygio), kad motulė gamta apdovanojo nuostabiai palankiu klimatu ir turizmo galimybėmis, kad ekonomika gaudavo milžiniškas ES lėšas – pagaliau subliuško kaip pradurtas kamuolys. Subliuško todėl, kad vietoje darbo ir taupumo graikai pasirinko tingumą ir tikėjimą, jog būna nemokami pietūs. Tiesa, negalima tuo kaltinti eilinių graikų – jie, kaip ir visi visų taučių eiliniai žmogeliai, yra naivūs ir patiki populistų pasakomis.

Tad dabar atėjo laikas, kai už naivumą ir patiklumą komunistuojančiais kairiaisiais, kuriuos graikai rinko į valdžią paskutinius tris dešimtmecius, teks sumokėti.

Parengė Gintaras MARKEVIČIUS

Sveikiname

90-ojo gimtadienio proga nuoširdžiai sveikiname Adelę GUDAITYTĘ-PAULAI-TIENĘ-ŽEMAITIENĘ.

Linkime sveikatos ir ilgų gyvenimo metų.
LPKTS Tauragės filialas

Garbingo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname ilgametius LPKTS Panevėžio filialo tarybos narius:

Eleną KRIKŠTAPONIENĘ – 85-ojo ir Adolfą BULOVĄ – 80-ojo,

seniūnę Aldoną GALIAUSKIENĘ – 75-ojo, ištikimus filialo narius Pauliną PORTAPAITĘ – 90-ojo, Marijoną KADŽIULIENĘ, Vyčių VAITIEKU – 85-ojo, Janiną ŽUKIENĘ – 70-ojo.

Brangieji, linkime, kad jus lydėtų sėkmė, sveikata, dvasios ramybė.

LPKTS Panevėžio filialas

Metai skrieja ir bėga...

Jie duoda ir ima,

jie džiaugias ir verkia kartu su mumis...

Sveikiname LPKTS Rokiškio filialo narius, birželio mėnesį šventusius jubiliejinių gimtadienį:

90-ajį – Antaną ŠIMENĄ,

80-ajį – Bronę ŠAPRANAUSKAITĘ-DAUGELIENĘ ir Oną MALCIENĘ,

60-ajį – Ireną GASIŪNAITĘ-BALTRŪNIENĘ,

Linkime sėkmės, stiprios sveikatos Aukščiausiojo palaimos.

LPKTS Rokiškio filialas

Garbingo 85-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusį Krasnojarsko kr. trentinį Joną KISIELIU.

Linkime stiprios sveikatos, ilgų, džiaugsmingų ir laimingų metų, dvasios ramybės ir Aukščiausiojo palaimos.

LPKTS Kretingos filialas

SU LIETUVĀ ŠIRDY

Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydis

ARIOGALA

Liepos 31 d. (penktadienį) – Jaunimo diena

Raseinių r., Ariogalo sen., Daugeliškių miške, prie atstatyto partizanų bunkerio 17 val. partizanų mūšio inscenizacija „Didvyriai išleika mūsų širdyse“.

19 val. kareiviška košė, susitikimai ir pokalbiai su partizanais, ryšininkais, tremtiniais.

Rugpjūčio 1 d. (šeštadienį) – Susitikimų diena

Raseinių r., Ariogaloje, Dubysos slėnyje 9–9.30 val. dalyvių atvykimas į Ariogalą, transporto statymas paženklintose vietose, registracija.

9.30–10 val. Lietuvos kariuomenės orkestro koncertas Vytauto g.; kolonus formavimas – Taurupio g. nuo sankryžos su Žemaičių g. iki Ariogalos bažnyčios.

10–10.40 val. eisena į Dubysos slėnį.

10.50 val. vėliavų pakėlimas. Jungtinis choras gieda LR valstybės himnā.

11 val. šv. Mišias aukoja J. E. arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius.

12.15 val. šventės atidarymas. LR Prezidentės ir LPKTS pirmininko sveikinimai.

12.30 val. Jungtinio buvusių tremtinių ir politinių kalinių choro ir solistų dainų programa.

13.30 val. Sveicių sveikinimai.

14.30 val. Valstybinio dainų ir šokių ansamblis „Lietuva“ ir Lietuvos kariuomenės orkestro koncertas.

16 val. kapelos koncertas. 17 val. šventės pabaiga.

Neškime vėliavą kaip Lietuvą širdy

Su nesulaikoma tėkme bėga laikas. Štai ir liepos mėnuo. Liepos mėnesio kalendoriaus lapeliai žymi dvi mūsų tautai svarbias datas – liepos 6-ąją – Valstybės dieną, susijusią su Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimu, ir liepos 15-ąją – Žalgirio mūšio 605 metų sukakties dieną. Vėl bursis žmonės į šventines sueigas, bus keliamos vėliavos. Pabandykime dar kartą pavartyti savo vėliavos istoriją, prisiminti tai, kas žinotina kiekvienam Lietuvos pilieciui.

Jei pravertume interneite Dabartinės lietuvių kalbos žodyną, Jame „vėliava“ apibūdina gana sausokai – audeklo gabalas, vartojamas kaip simbolis, žymuo, ženklas... Žodynui, matyt, tiek ir užtenka. O mes pasistenkime į savo vėliavą pažvelgti kiek plačiau, gal šiek tiek romantišku žvilgsniu. Juk tai mūsų vėliava, mūsų meilė ir pasididžiavimas! Ji mūsų valstybės simbolinė išraiška, tautos ir valstybės skirtumasis simbolis.

Vėliava palaikė kovinę dvasią

Jau nuo seno mūsų protėviai turėjo suprantamą ženklą. Šaukiamasis ženklas susirink

mu arba gintis nuo užpuolikų būdavo visiems tada pažįstama kreiva lazda – krivulė. Ją laikydamas rankoje, kaip rašo rašytojas Kazys Saja, kunigaikščio pasiūstas raitelis, šauklys apėldavo visas sodybas. Vėliau krivulė įgavo tik savo pirmąją prasmę. Tikėta, kad žygionjančius į kovą vyrus lydi žuvusių narsių kovotojų vėlės, padedančios nugalėti priešus. Gal taip ir atsiradovėliava, įkūnijusi mūsų karzygių vėles. Net kovotojų pulkai buvo skaičiuojami vėliavomis. Vėliava visada palaikė kovinę dvasią, ji buvo orientyras mūšio lauke. Todėl kare buvo stengiamasi sunaikinti priešo vėliavą, tuo pačiu ir palaužti karių valią. Su pergale grįžtančių karių garbingiausiose eilėse buvo nešamos karinių pulkų vėliavos.

Lietuvių vėliava pirmą kartą istoriniuose šaltiniuose abstrakčiai, nenurodant jos išvaizdos, paminėta 14 amžiaus pabaigoje Vygando Marburgiečio kronikoje, aprašant lietuvių kautynes su kryžiuočiais prie Veliuonos, tuomet vadintos Bajerburgu, pilies. Idomiai lietuvių vėliavas, susietas su Žemaitija, aprašo Simonas

Daukantas: „Kariauna, stoda ma į kovą, turėjo priešaky didelę baltą vėliavą, ant kurios buvės skydas, pusiau perdalytas, viršutinėje pusėj geltoni, o apatinėje mėlyni laukai, geltonuosisuose laukuose karūna buvusi stati, o mėlynuosisuose aukštynoka. Kartais turėjė baltą vėliavą, kurios skyde buvės žmogus, besėdžis meškos galva, ant vėliavos buvė išrašyti tie žodžiai: „Dieve kūrėjau, supyk ant pūstytoj, užtik juos“. Baltą spalva reiškusi senovės lietuviams būdingas gražias moralines savybes: nekaltumą, dorumą ir teisingumą. Penkioliktame amžiuje lenkų kronininko Jano Dlugošo Žalgirio mūšio aprašyme minima, kad Vytauto atvesti pulkai turėjo raudonas vėliavas su baltu raičiu ant bėro, juodo ar obuolu-mušio – žirgo. Taip pat pažymimos vėliavos su Gediminaičių stulpais. Manoma, kad pastarasiams vėliavas turėjo kariai, atvykę iš Trakų žemės, kuri buvo laikoma Vytauto tévonija. Vėliavos su raičiu priklau-siusios kitiems lietuvių pulkams, atvykusiams iš kitų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemių.

Po Liublino unijos vėliavoję greta Vyčio ar kitoje pusėje jau ryškėja ir lenkų Baltasis erelis. Kiek žinoma, Lietuvos herbinės vėliavos nuo 16 amžiaus antrosios pusės buvo triju spalvų. Didžiosios Kunigaikštystės, Vilniaus vaivadijos ir jos apskričių – pavietų vėliavos turėjo raudoną spalvą, Lietuvos didžiojo etmono, Trakų vaivadijos su jos pavietais vėliavos buvo mėlynos, o Žemaitijos – baltos. Visų vėliavų pagrindinėje pusėje buvo vaizduojamas valstybės herbas.

Taigi Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės vėliava buvo raudona su Vyčiu – baltu raičiu. Ši vėliava išliko iki pat 18 amžiaus pabaigos.

Tautinės vėliavos

Baigiantis 18 amžiui, Europos valstybės pradėjo kurti savo nacionalines tautines vėliavas su įvairių spalvų juostų deriniais. Tokiai tendencijai pavyzdžiavė Prancūzija, per Didžiąją savo revoliuciją pakeitusi senąją vėliavą į juostuotą, atitinkusią to meto tris revoliucijos šūkius: laisvę, lygybę, brolybę. Kai kuriose valstybėse valstybinės vėliavos tapo ir tau-

tinėmis vėliavomis.

Lietuva, patekusi į carinės Rusijos imperijos nagus, praradusi savo valstybingumą, negalėjo rūpintis savo tautinės vėliavos reikalais.

Nuo 17 amžiaus žinoma Mažosios Lietuvos trijų horizontalių juostų vėliava: viršutinė – žalia, vidurinė – balta, apatinė – raudona. Ji pradėta naudoti 1660 metais. Šios vėliavos spalvos nuo 1725 metų buvo naudojamos ir lietuvių dragūnų pulkų simboliko. Idomu pažymeti, kad šią trispalvę turėjo ir Karaliaučiaus universiteto lietuvių studentų korporacija „Lithuania“, veikusi nuo 1829 metų bei kiek vėliau įkurta Tilžėje lietuvių tautinė draugija „Buritė“.

Savo vėliavą nuo 19 amžiaus antrosios pusės turėjo ir lietuvių draugijos Jungtinėse Amerikos Valstijose. Cia buvo pasirinktos dvi – balta ir mėlyna spalvos. 1900 metais Brukline lietuvių draugija turėjo raudoną – geltoną – mėlyną vėliavą. 1905 metais Apaštalо švento Mato draugija savo vėliavoje vidurinę geltoną spalvą pakeitė į baltą.

(keliamai į 6 psl.)

Skausmo riksma iš vaiduoklių miesto

Tai Kionigsberge (Karaliaučiuje) gimusio, 1945 metais užplūdusios Raudonosios armijos vykdyto teroro, žudymų, prievertavimų liudininko Zigfrido GRONAU gyvenimo istorija. Savo gimtojo miesto griuvėsiuose dvejus su puse metų badavusio vaiko atsiminimai kai kam primins Sibiro tremtį. Iš šeštų asmenų šeimos gyvas teliko jis vienas. Nė vie nuolikos metų neturėdamas, bado genamas 1947 metų pavasarį atvyko duoneliauti į Kauną...

Tokių buvo tūkstančiai, jie iki šiol vadinami „vilkovaikais“.

Kionigsbergo griuvėsiuose

Esu gimus 1936 metų rugpjūčio 5 dieną Kionigsberge (Karaliaučiuje), Ostpreussen (Rytų Prūsijoje), Ponarth (Panartuose) miesto dalyje, vietinių gyventojų šeimoje. Tėvai gimę Kionigsberge. Tėvelis – Ernst Artur Gronau, gimus 1913 metų gruodžio 24 dieną. Mama – Erna Lina, mergautinė pavardė Ganguin, gimus 1909 metų spalio 8 dieną. Abudu buvo vokiečiai, liuteronų tikėjimo. Tėvelis – pašto darbuotojas, taip pat mūrijo krosnis (taip pasakojo mama). Ji, man atrodo, buvo šeimos žmogus, gera šeimininkė, auginus keturis mažus vaikus: trys mergaičiukės ir mane, berniuką. Vyresniosios sesutės vardas Erna Ilsė, ji gimė 1934 metų rugsėjo 13 dieną, antroji sesutė Hannelorė – 1939 metų gruodžio 18 dieną, o jauniausioji Christel Edith – 1941 metų rugpjūčio 18 dieną.

1942 metais pradėjau eiti į pirmąją klasę. Sesutė jau lankė antrają, ji buvo stropi motinė. Su kaimynų vaikais į mokyklą važiuodavome tramvaju mi. Tėvelis paimtas į vermachta, taigi kareivis. Mama pasakojo, kad jis prieš lauke, Rusijoje, privalo sunkiai kovoti. Tris kartus fronte buvo sunkiai sužeistas. Prie Stalingrado sunkiai sužeistą jį spėjo į Vokietiją pargabenti léktuvu, nors kovos tame mieste dar nebuvė pasibaigę. Kai trečią kartą sužeistas parvyko namo, tai mes negalėjome atpažinti, tiek buvo sužalotas jo veidas. Po trumpo laiko tėvelis priva lejo vėleli grįžti į frontą ir ten 1943 metais žuvo. Mums, vaikams, buvo nesuprantama, kodėl po tokio sužeidimo mūsų tėvelis vėl turėti eiti į frontą? Vie na dieną, 1943 metų rugpjūtį, prie mūsų durų atėjės paštininkas pranešė, kad Ernst Artur Gronau mirė fronto lazarete rugpjūčio 6 dieną, 15 minučių po vidurnakčio.

1944 metų graži, bet šalta

žiema Karaliaučiuje éjo į pabaigą. Émė sklisti paskalos, kad rusai artinas iš ryty vis arčiau Vokietijos pasienio. Plito gandai, kad jie yra žmogédros ir ryja vaikus. Mes, vaikai, labai išsigandome, galvodami, kaip mums reikės nuo jų apsaugoti? Vieną kartą mūsų mokyklos antrają klasę nuvedė į miesto pilies muziejų. Ten buvo rodoma, kaip Rusijoje gyvena žmonės. Tie rusai buvo labai apdriskę, apželę, nešvariai, suveltais plaukais, atrodė kaip laukiniai: iš kiaulių lovių sémė saujomis valgį, vadina mā edalu. Mums, mokinukams, pasidarė baisu, dar ir darbar tie žmonės stovi man akyse. Visa tai buvo, žinoma, propaganda.

Išdalijo dujokaukes – visiems, nuo vienerių metų vai ko iki seniausio žmogaus. Baisios atrodė mums, vaikams, tos dujokaukės, bet privalėdavome jas su savimi nešiotis. Sakė, kad atėjė rusai galivusis dujomis išnuodyti! Vaikaiypač tiekė tuo, kas buvo sakoma.

Dangus ir žmonės vis labiau niaukėsi. Mama ir teta Frieda paskutinėmis dienomis būdavo vis labiau sunerimusios. Paganau teta Frieda mūsų mamai pasakė: „Erna, dabar pats laikas iš čia išsikraustyti, nes ne užilgo bus visai blogai, tad tu imk du vaikus ir aš kitus du, ir maunam iš čia, kol ne vėlu“. Mūsų mama jai atsakė: „Ne, aš niekur neisiu, pagalvok apie mūsų abiejų senus tėvus, kaip mes juos galim palikti vienus? Be to, miesto meras R. Koch uždraudė žmonėms trauktis iš miesto, ir Hitleris dar yra sakės, kad nė vienas rusas į Rytp rūsius nejengs, mes juos visus sunaikinsim.“

Teta atsisveikino su mumi, kaimynais ir išbėgo į Vakarus be savų, tėvų. Taip se serys atskyrė visam laikui. Tetai nereikėjo išgyventi paskutinių didžiausių miesto bombardavimų, jai nereikėjo pajusti rusų atėjimo, didelio smurto jiems atėjus, moterų prievertavimo.

Per kiekvieną Kionigsbergo bombardavimą trūkinėjo mūsų namo sienos, ir ne tik mūsų, byrėjo langų stiklai, juos reikėdavo kryžmai užklijuoti popieriaus juosta. Baldai siūbavo kaip per žemės drebėjimą. Bombonešių antplūdziai virš mūsų miestovis dažnėjo ir stipri į. Prieš kiekvieną antskrydį mums reikėdavo bėgti į kaimynystėje buvusio namo rūsi, nes mūsų rūsys buvo ne toks saugus. Mama vos neišprotėjo, nebegalėjo klausyti šitų bai sių sirenų, nebenorėjo su mumi bėgti į rūsi. Sakydavo, gal

nieko neatsitiks, o jeigu ir bombarduos, tai žūsime visi kartu. Mes bijome tokius jos kalbų, nes labai norėjome gyventi.

Vieną kartą, rugpjūčio pabaigoje, vidury nakties privalėjome iš savo buto bėgti į kitą namą rūsi. Tas rūsys, atseit, atlaikys bet kokią bombą. Taip buvo sakoma mums, žmonėms iš butų, kuriuose dar buvo gyvybės ženkli. Suvarė mus kareiviai ir polici ninkai į tą esą stiprią slėptuvę. Šis namas stūkso mūsų gatvėje, nelabai toli nuo mūsų namo. Visas miestas drebėjo nuo bombų ir baimės. Daugelis namų buvo sugriauti. Namas su tuo stipriu požeminiu rūsiu sugriuva visiškai, bet rūsys, sausakimšas privarsty žmonių, liko sveikas. Šviesa užgeso, kilo didelė panika, aidėjo suaugusių ir vaikų riksmai. Pradėjo trūkti oro, manokelnės išdidelės baimės buvo pilnos... Rūsyje slėpėsi daug žmonių, šeimų su vaikais, tad ilgai truko, kol mus visus ištraukė iš griuvėsių.

Mūsų namas, kuriamme gimiau ir gyvenome, po bombardavimų liko sveikas, bet mes privalėjome gyventi taip, kaip nurodinėjo policija. Pradėjome eiti į mokyklą. Mokėmės tik keletą dienų, paskui lankytis mokyklą nebuvovo gal mybių, nes buvusį gražų, bet jau subombarduotą Kionigsbergą turėjome aplisti.

1944 metų spalio 16-ąją Raudonosios armijos 3-jojo Baltarusijos fronto dalinai įžengė į Rytp rūsius... Tą rudenį mus evakavo iš miesto. Į kurią pusę vedė, nežinau, tikriausiai į Vakarus. Keliai, kuriais mus varė, buvo pilni bėglių iš miestų ir kaimų, jie slinko arklių traukiamais vežimais, ant jų sėdėjo maži vaikai ir seni žmonės. Tuo keliu traukė ir daug vermachto kareiviu, mašinu ir tanku, bet daugiausiai į kitą pusę, turbūt į Rytus, – dar vis kovoti su priešais. Susitikus, mums dažniausiai reikėdavo trauktis į pagriovius, nes karo mašinos turėjo pirmumą.

Mes, keturi maži vaikai ir mama, neturėjome arklių tempiamo vežimo, tik mažą vaikišką vežimėli, kuriuo pasikeis dami vežėme mažąjį Christel arba Hannelorę, nes jos pavargdavo greičiausiai. Pakeliui sustodavome pas kaimiečius arba didesnėse salėse, išsėjome kluonuose ant šiaudų.

Ernst Artur Gronau su žmona Erna Lina ir vaikais (iš kairės): Hannelore, Zigfridu ir Erna Ilse. Dukrelė Christel Edith dar nebuvė gimus. Kionigsbergas, 1940 metai

Erna Ilse, mirusi po rusų kareivių išprievertavimo 1947 m., fotografuota 1943 metais

Vermachto kareiviai, kuriuos mes kelyje sutikdavome, duodavo mums, vaikams, šokolado ar tokio rudo cukraus, vadino „candis“, – mes jį miebai laižėme. Žmonių, bėgančių nuo artėjančio fronto, keliuose vis daugėjo. Senelius, kurie patys negalėjo eiti, tempė ran kiniuose vežimėliuose arba „točkėse“ (karučiuose).

Greitai pasirodė pirmas sniegas, bet mes, vaikai, šiuo sniegu nesidžiaugėme taip, kaip namanose gerasiaisiai laikais.

Pakeliui viename kaime mes ir dar kelios šeimos iš Kionigsbergo, ruošėmės sutikti šventas Kalėdas. Moterys žvakutėmis papuošė nedidelę eglytę, net keletą žaisliukų pakabinio. Po eglute vaikams padėjo po mažą žaisliuką. Šiandien negaliu išsivaizduoti, kaip jos tokiu sunkiu laiku visa tai galėjo padaryti, iš kur gavo tuos žaisliukus ir dovanėles savo keliams. Pagiedojome kalėdinį giesmių. Kitą dieną turėjome aplisti šią šiltą pastogę ir traukti toliau. Bet artėjo vakaras ir mums vėl buvo reikalina ga nakvynę.

Mes ir dar viena negausi šeima gavome vietas nedideliame name. Staiga viduryje nakties namas pradėjo degti. Šeimininkas pirmas pastebėjo gaisrą, išneše mus miegančius iš jau la

bai prirūkusiu kambarių. Mes, vaikai ir mama, nenujautėme, kad namas dega, nes pavargę giliai miegojome. Kai išnešti į lauką prabudome, jautėmės stipriai apsviaigę nuo dūmų. Namą užgesino žmonės.

Po kelių dienų stojo gili žiema, drabuželiai mus mažai šildė, buvo baisiai šalta. Prasidėjo 1945-ieji – nežinios ir kančių metai. Vėliau mums mene siai ir dienos neteko reikšmės, kol pagaliau, ilgai klajoje, pa puolėme į giliai apsnigtą gražų kaimą ir ten užstrigome iki rausi mus užklupo.

Frontas vis labiau artėjo, dažnai girdėjos kanonadų garsai ir sprogimai, o vokiečių kareivėliai, kurie mus nuolat ramino, pasakė, kad jiems reikia trauktis, tad mus palieka. Jie artėjančio fronto nesulaikys. „Gal nebus tokie baisūs tie rusai“, – ramino mus besitraukiantys vokiečių kareivėliai.

Name vakarais vyravo tam sia ir baimė. Vaikai ir moterys garsiai verkė. Staiga vėlai vakte namas sudrebėjo. Po to vėl ramu, nors aplinkui girdėjosi dažni patrankų šūviai ir bombų sprogimai.

(Bus daugiau)
Pagal Zigfrido GRONAU atsiminimus parengė Stanislovas ABROMAVIČIUS

Neškime vėliavą kaip Lietuvą širdy

(atkelta iš 4 psl.)

Ši raudona–balta–mėlyna vėliava buvo naudojama įvairiuose lietuvių suvažiavimuo se. Vėliau, 1912 metais, atsirado raudonos–žalias–geltonos spalvų derinys. 1914 metų lapkričio mėnesį jau priimtas kitas spalvų derinys: geltona–žalia–raudona. Viduryje buvo auksinis skydas su Vyti mi. Tai gi šiam krašte veikusios draugijos pasigamindavo pagal savo išmanymą savo vėliavą ir laikyavo ją tautine.

Per Pirmajį pasaulinį karą pabėgę į Rusiją lietuvių nau dojo žalias–baltos–raudonos vėliavos spalvas. Matyt, juos veikė Mažosios Lietuvos vėliavos spalvos, priimant jas, kaip savas, tautines spalvas.

Geltona, žalia ir raudona

Tautinės vėliavos pačioje Lietuvoje klausimas pirmą kartą svarstytas 1905 metais gruodžio mėnesį Lietuvių suvažiavime – Didžiajame Vilniaus Seime. Daktaras Jonas Basanavičius pasiūlė Lietuvos tautine vėliava pripažinti LDK vėliavą su baltu raiteliu raudoname lauke. Tačiau šis pasiūlymas nebuvo priimtas, nes raudona spalva buvo susijusi su revoliucionierų vėliavos spalva ir reiškė susirinkusiu daugumai neigiamas asociacijas. Be to, Vyti raudoname lauke visada buvo ne tautinė, o valstybės vėliava.

Ginčai dėl tautinės vėliavos atsinaujino 1917 metais būsimos Lietuvių konferencijos išvakarėse. Susirinkę pas dr. J. Basanavičių konferencijos rengėjai nutarė vėliavos spalvas išrinkti iš tautinių audi nių. Dailininkas Antanas Žmuidzinavičius tautiniuose drabužiuose bei juostose ižvelgė dvi vyraujančias spalvas – žalią ir raudoną. Jis ir parengė tokį dvispalvės vėliavos projekta. Žalia–raudona vėliava puošė ir istorinę Lietuvių konferenciją, vykusią Vilniaus miesto teatro salėje. Tačiau ši vėliava daugeliui Konferencijos dalyvių atrodė niūrokai. Žinomas archeologas ir tuometinis heraldikos specialistas Tadas Daugirdas pasiūlė tarp žalias ir raudonos spalvos idėti geltonos spalvos juostą. Ji turėjo simbolizuoti prisikeliančios Lietuvos aušrą. Tačiau Konferencija vėliavos klausimo neišsprendė. Ši klausimą pavedė išspręsti išrinktai Lietuvos Tarybai. Taryba tuo reikalu sudarė komisiją, kurią sudarė Tadas Daugirdas, Jonas Basanavičius ir Antanas Žmuidzinavičius. Komisija nuspindė pirminį vėliavos projektą papildyti dar viena to-

kio pat pločio – geltona spalva. Taip atsirado dabartinė mūsų vėliava su trimis vienodo pločio horizontaliomis juostomis: geltona, žalia ir raudona. Ją komisija priėmė 1918 metų balandžio 19 dieną, o Lietuvos Taryba ją patvirtino, kaip laikiną Lietuvos valstybės vėliavą. Sios vėliavos spalvos, kaip valstybės spalvos, pažymėtos ir Steigiamojo Seimo 1922 metais rugpjūčio mėnesio 1 dieną priimtoje pirmojoje nuolatinėje Lietuvos Konstitucijoje. Tokia pačia nuostatą matome ir 1928 metų Lietuvos Konstitucijoje. 1938 metų Konstitucijoje šios spalvos įvardyotos jau kaip tautinės, pabrėžiant visose minėtose Konstitucijose pažymėtą valstybės ženklu – baltą Vyti raudoname lauke.

Šaudyta, bet nesušaudyta

Sovietinis okupantas 1940 metais mūsų kraštui primetė savo raudoną vėliavą, o nuo 1953 metų – vadinančią „LTSR vėliavą“, pažymėtą sovietiniu pjautuvu ir kūjo ženklu su vyrajančia raudona spalva. Mūsų lietuviška Trispalvė buvo uždrausta. Kas mégino priešintis sovietiniams budeliams, buvo sugrūsti į kalėjimus, nukankinti, sušaudyti ar ištremti į Sibirą. Tačiau nežiūrint to, kasmet, ypač per Vasario 16-ąją, vėliava slapta, daug rizikuojant, būdavo tai vienur, tai kitur – geriausiai matomose vietose vis iškeliamą. Prisimintina 1956 metais suplevėsavusi Trispalvė Rotušės aikštėje ant Jėzuitų bažnyčios bokšto, kuria iškėlė tuometinės pogrindinės organizacijos „Geležinis vilkas“ vado pavaduotojas, o dabar – Lietuvos kariuomenės kūrėjų sąjungos pirmininkas Algirdas Petrusiūnas. Dėl palikto išpėjamojo užrašo – „uzminuota“, ilgoką laiką bijo ta prie jos prisiartinti. Prisimintina ir 1958 metais Lietuvos laisvės kovotojo, vieno iš Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos leidėjų Petro Plumpos iškelta vėliava ant Petrašiūnų elektrinės kamino. Lietuviška Trispalvė gąsdindavo sovietinį okupantą, jos iškėlėjų suradimui buvo metamos dižiulės tuometinės milicijos ir saugumo pajėgos. Ši vėliava reiškė Lietuvos ir mūsų tautos gyvybingumą, prisikėlimo vilį, jos nepalaužtą dvasią, trupinusių sovietinės ideologijos pančius. Ją žmonės sveikindavo savo širdimi. Tautinių spalvų ir Kryžiaus ženklu buvo pažymėta ir narsiuju Lietuvos partizanų priesaika, kova prieš sovietinį okupantą. Prieš akis iškyla Kauno tremties ir rezistencijos muziejuje eksponuo-

jama šaudyta, bet nesušaudyta išlikusi Lietuvos partizanų vėliava.

Vėliava, skelbusi Lietuvos prisikėlimą

1988 metais kilęs Lietuvos Sąjūdis ėmė vėl viešai naudoti geltoną–žalią–raudoną vėliavą, skelbusią Lietuvos prisikėlimą. Spaudžiant atgimimo Sąjūdžiui, 1988 metų lapkričio 18 dieną dar tuometinė LSSR Aukščiausioji Taryba pripažino šią vėliavą valstybine vėliava.

1992 metais Lietuvos Respublikos piliečių referendumu priimtos Konstitucijos 15 straipsnyje įrašyta, kad „Valstybės vėliavos spalvos – geltona, žalia, raudona“. Tame pačiame straipsnyje pažymėtas ir „Valstybės herbas – baltas Vyti raudoname lauke“. Dabar Lietuvos Respublikos valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstyme žymima ir Lietuvos valstybės istorinė vėliava – „istorinis Lietuvos valstybės simbolis, audeklas, kurio raudoname lauke vaizduojamas sidabrinis šarvuotas raitelis ant balto žirgo, laikantis dešinėje rankoje virš galvos iškeltą sidabrinį kailaviją...“ Tai vis mums brangūs simboliai, nugalėjė visas mūsų kraštą kamavusias negandas, pažymėti ir skausmu, ir kovomis, tremties ir gyvojo tikėjimo, pergalės džiaugsmo ašaromis. Dabar mūsų Trispalvė plevėsuoja prie įvairių tarptautinių organizacijų būstinių, prie Lietuvos astovskybių. 2004 metų balandžio 2 dieną Lietuvos valstybės vėliava buvo iškilmingai iškelta prie NATO būstinės Briuselyje. Ją galima pamatyti ir pašto ženkluose, ir aukščiausiu pasaulio kalnų viršūnėse.

Gerbkime mūsų valstybės simbolį

Lietuvos valstybės vėliava, keliamą prie ar virš pastato, paprastai yra 1 metro pločio ir 1,7 metro ilgio. Gali būti ir kitokių matmenų, tačiau vėliavos pločio ir ilgio santykis visada turi būti 3:5. Kai kada abejojama, kaip pasukti vėliavą keliant ją vertikaliai. Iškeliant Lietuvos valstybės vėliavą vertikaliai, kairėje pusėje turi būti geltona juosta, viduryje – žalia, dešinėje – raudona. Prie sieną vėliava statoma kairėje patalpos pusėje, o jeigu pranėsėjas kalba prie tribūnos, vėliava jam statoma iš dešinės pusės. Jeigu prie pastato yra du laikikliai – vėliava iškeliamama kairiajame. Jeigu yra trys laikikliai – vėliava iškeliamama centre. Tas pats pasakyti, jei vėliava keliamama prie pastato

ant stiebų. Ant transporto priemonės vėliava tvirtinama transporto priemonės dešiniojo sparno priekyje. Vėliavos turi būti tvarkingos ir nenublukusios.

Jeigu kartu iškeliamos ke lios vėliavos, jos turi būti viename aukštyje, atitiki Lietuvos valstybės vėliavos dydį, laikantis šio eiliškumo: pirmoji – Lietuvos valstybės vėliava, antroji – Lietuvos valstybės istorinė vėliava, trečioji – užsienio valstybės vėliava, ketvirtoji – Europos Sąjungos vėliava ir t.t. Visada Lietuvos valstybės vėliava turi būti iškelta pirma ir nuleista paskutinė arba visas vėliavas kelti ir nuleisti vienu metu. Sukryžiuvus su kitos valstybės vėliava, Lietuvos valstybės vėliava turi būti virsuje.

Labai nesmagu, kai matai iš dviejų ar trijų pastatytų stiebų vieną paaukštintą stiebą, ant kurio pakabinta Europos Sąjungos vėliava. Mūsų valstybės vėliavai čia duotas žemesnis stiebas... Tokiu būdu ne tik pažeidžiamas įstatymas, bet ir patys, lyg pataikaudami Europos Sąjungai, pažeminame savo valstybę, pažeminame ir save.

Minint gedulą, Lietuvos valstybės vėliava nuleidžiama 1/3 stiebo ilgio. Jei mūsų valstybės vėliava keliamama ne ant stiebo, o su gedulo ženklu – prie vėliavos koto prisegamas 10 cm pločio juodas kaspinas, kurio galai siekia vėliavos apačią. Jeigu su Lietuvos valstybės vėliava iškelto kitos vėliavos, reikėtų jas nuimti.

Už Lietuvos valstybės vėliavos tinkamą iškėlimą ir jos

priežiūrą atsako įstaigų vadovai. Tačiau visi turėtume rūpintis iškelto vėliavos saugu mu ir jos garbe. Iškeliamai ar pastatomai Lietuvos valstybės vėliavai turi būti skirta garbin gausia vieta.

Kaip Lietuvą širdy

Rugpjūčio 1-ąją vėl rinksi mės į Lietuvos politinių kalinių, tremtinių ir Laisvės kovų dalyvių tradicinį saskrydį „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje. Iškilmingoje eisenėje savo vėliavas neš LPKTS filialų, kitų vi suomeninių organizacijų ir kariuomenės atstovai. Vėliavą turėtume nešti arba priejos stoveti susikaupę, nesiblaškydami, nesidairydam iš šalis, nesikalbėdami. Turėtume visi prisiminti jos spalvų reikšmingumą. Geltona spalva simboli zuoja mūsų troškimą veržtis į šviesią ir tiesią, ji primena mums saulę, rudens nugelsvintus brandžius javus. Žalia spalva – vilties spalva, ženklinant gyvybę, mūsų žaliuosius miškus, mūsų pavasariu alsuojančią žemę. Raudona – tai sukilių, knygnešių, Neprilausomybės kovų savanorių ir vėlesnių laikų kovotojų – partizanų ir kitų paaukojusių savo gyvybę dėl Tėvynės laisvės pralietas kraujas... Rimtai nusiteikę turėtume nešti ir savo istorinę, Žalgirio mūšio lauke ir kitose kautynėse plevėsavusią per galės vėliavą bei kitas simboli lines vėliavas.

Neškime mūsų valstybės ženklą kaip Lietuvą širdy.

**Parengė Zigmantas TAMAKAUSKAS,
LPKTS tarybos narys**

Dėmesio!

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajunga pradeda rinkti medžiagą ir paramą knygos „Tremties vaikai“ 2-ajai daliui.

Iki rugsėjo laiškų su atsiminimais ir iliustracijomis siųskite į redakciją arba knygos autorui Stanislovui Abramavičiui (laisve@kovaz.net arba aslaisve@gmail.com; tel. 861154324, adresas: Laisvės al-

63-2, 44304 Kaunas).

Norintieji paaukoti lėšą knygos leidybai, pinigus perveskite į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos saskaitą DNB banke LT864010042501566754.

Nuoširdžiai dékojame už Jūsų gerumą.

**Rasa DUOBAITĖ-BUMBULIENĖ,
LPKTS valdybos pirmininkė**

2015 m. liepos 10 d.

Tremtinys

Nr. 25 (1143)

7

„Džiazuojanti“ tauta

(atkelta iš 2 psl.)

Sutriūkinome kryžiuočius jų žemėje, deja, jos teritorijų ir svarbiausios pilies – Marienburgo – neužémėme, o grįzome namo. Matyt, smarkiai ir ilgai šventėme pergalę, keldami tostus už Vytautą bei Jogailą.

Oršos mūšyje negailestingai įveikėme rusų karuomenę, tačiau svarbiausio tikslu nepasiekėme ar nesiekėme – Smolenskas mums negrįžo, nors kelias į jį buvo laisvas. Mes vėl lengvabūdžiai, švelniai ir nemastydami priešui palikome tai, kas mums, laimėjusiems, priklausė.

Išsiplėtėme į neaprēpiamus tolius Rytuose, o savo pašonėje, namuose, net pajūryje, neįsitvirtinome, nesukūrėme galingo laivyno. Gerai, kad nors šiandien Klaipėda ir Palanga mūsų. Už Palangą turime būti dėkingi latviams, kad jie sutiko iškeisti ją ir pajūri į Subatės bei Aknystės apylinkes.

Taip ir keliaujame „džiazuodami“ per amžius ir mums neblogai sekasi. Prieš kelis dešimtmecius iškilo į tautos olimpą filosofai, rašytojai, muzikantai, kurie taip „užgrojo“, kad net Kremliaus profesionalai pasimetė ir nebežinojo, kaip reikia elgtis bei kovoti su šiais „keistuoliais“. O jie, elgdamiesi pušiai rimtai, ēmė ir sugriovė imperiją, kuri negali atsigauti ir šiandien. Šią savaitę, praėjus

tieki metų, Maskvos prokurorai ēmė vėl nagrinėti jiems neduodantį ramybės klausimą – ar balbus mes tada pripažinome nepriklasomais, ar jie mus apvynijo aplink pirštą ir dabar juokiasi iš mūsų gyvendami europietiškai bei „NATiškai“.

Gyvename ir kaip katalikai, ir kaip pagony. Du viename. Bet per daug nesipykdami ir nesipiktindami. Kada buvome prispausti sovietų, daugiausia Laisvės byloje pasisakė Katalikų Bažnyčia, taip pat į pagonybę linkė žygeiviai, folkloristai, baltų šaknų ieškantys studentai ir šiaip mokyti žmonės.

Mégstame emigraciją, darbar jau turbūt ketvirtoji jos banga. Skelbiamas apokaliptiškos prognozės apie tautos išsivaikščiojimą, galutinę prazūtį, susimaišymą tarp tautų. Tačiau mes esame, niekur nedingome. Dar nuo viduramžių glaudėme žydus, totorius, senetikius, čigonus ir visiems užteko vienos. Tolerantiškumas,

ivairių tautų būdo ir papročių perėmimas įaugės į mūsų kraują. Dabar laukiame pirmųjų dviejų šimtų juodaodžių afrikiečių. Naujas iššūkis, naujas polėkis ir dar vienas naujas prisisitikymas. Tas „džiazas“ ne toks lengvas žanras, bet kada jį „pagauni“, į jį įsijauti, nesunkiai improvizuodamas keliaujiškatos į kartą. Iratvykė užsieniečiai, pamatę stovintį Zappą, Lenoną, „kalbančius“ kitus paminklus, sužinojo apie partizanų bei krepšinio fenomeną, kryždirbystę bei sutartines, išvydę Kuršių neriją bei natūralios gamtos grožį, ima suprasti, kad Lietuva – tai kraštas, kuriame gyvena ne tokie jau paniurėliai, bambekliai bei užsidarę žmonės. O kada išgirsta ir pamato, kaip gražų vašaros vakarą nemaža tautos dalis, taip pat išsibarstę povisą platuji pasauli lietuvių, vieningai užtraukia „Tautišką giesmę“, suvokia šios senos ir garbingos tautos jėgą, jos polėkį.

Algis KAZULĖNAS

Skelbimai

Liepos 11 d. (šeštadienį) minėsime Obelių šilo mūšio 70-ąsias metines.

12 val. šv. Mišios Obelių Šv. Onos bažnyčioje.

13.30 val. vyksime į Obelių šilo mūšio vietą.

14 val. šilo mūšio inscenizacija. Partizanų vaišės.

16 val. Laisvės kovų istorijos muziejuje vyks konferencija „Partizanų kovos Rokiškio krašte“. Veiks Klaudijaus Driskiaus ir Andriaus Dručkaus paroda „Išsaugota tiesa“. Kviečiame dalyvauti.

Liepos 12 d. (sekmadienį) 14 val. Žalgirio pergalės parke (prie automagistralės Vilnius–Klaipėda 127 km, ties Cinkiškiais, Babtų sen., Kauno r.) minėsime Žalgirio mūšio 605-ąsias metines. Maloniai kviečiame.

Liepos 18 d. (šeštadienį) Vilniuje minėsime 1945 m. trėmimus 70-ąsias metines, kai beveik 1000 žmonių buvo išvežta į Tadžikistaną, 4500 – į Šiaurės Uralą. **12 val. šv. Mišios** už gyvus ir mirusius tremtinius Šv. Apaštalų Pilypo ir Jokūbo bažnyčioje (Vasario 16-osios g. 10). **13 val.** represijų aukų pagerbimo ceremonija prie paminklo politiniams kaliniams iš tremtiniam Auškų g. **14 val.** meninė tremtinų pagerbimo ceremonija Lietuvos muzikos ir teatro akademijos salėje (Gedimino pr. 42). **16 val.** 1945 m. buvusių tremtinų pabendravimas prie atsineštų vaišių stalo Vilniaus politinių kalinių ir tremtinų būstinieneje (Antakalnio g. 17).

Pasiteirauti tel. 8 672 39 049 (Danutės), 8 687 22 143 (Albino).

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumerata priimama: bet kuriame „Lietuvos pašto“, „Pay Post“ skyriuje, per „Lietuvos pašto“ laiškininką, paskambinus informacijos tel. 8 700 55 400, internetu www.prenumeruok.lt.

Laikraštis išeina 4 kartus per mėnesį.

Prenumeratos indeksas 0117.

Kaina: 1 mėn. – 2,36 euro (8,16 Lt), 3 mėn. – 7,09 euro (24,48 Lt).

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309, Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214.
www.lpkts.lt, el. paštas: tremtinys.redakcija@gmail.com, tremtinys@zebra.lt

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

ILSÉKITÈS RAMYBĖJE

Liudvikas Jomantas
1933–2015

Gimė Klaipėdos r. ūkininkų šeimoje. 1951 m. šeima ištremta į II Irkutsko sr. Alarsko r. Kutuliksko MTS. Dirbo šaltkalviu, vėliau tekintoju. 1956 m. sukūrė šeimą su tremtine Danute Rastenyte ir grįžo į Lietuvą. Tėviškė buvo sunaikinta. Apsigynė Kuršėnuose. Isidarbino Daugėlių statybinių medžiagų kombinate, vėliau tapo profesionaliu vairuotoju. Užaugino sūnų ir dukterį. Atkūrus neprilausomybę Liudvikas su žmona išjungė į Sąjūdžio ir LPKTS veiklą. Aktyviai dalyvavo perlaidojant iš Sibiro pervažius tremtinii palaikus. Talkino statant paminklus Kuršėnų apylinkėse žuvusiems Lietuvos partizanams, tremtiniams.

Palaidotas naujosiose Kuršėnų kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukters šeimą, artimuosius, gimines. LPKTS Kuršėnų filialas

Vytautas Marazas
1938–2015

Gimė Runeikių k. Pagirių valsč. Kėdainių aps. ūkininkų šeimoje. 1949 m. dešimtmetus Vytautas kartu su motina ir seserimi ištremtas į Krasnojarsko kr. Šegašeto apyl. Ten mokėsi mokykloje, vašaromis dirbo vietos kolūkyje. 1954 m. grįžo į Lietuvą, baigė vidurinę mokyklą. Istojo į Kauno politechnikos institutą, kurį baigė su pagyrimu. Daugiau kaip du dešimtmiečius dirbo Termoizoliacijos institute. Bendradarbių buvo vertinamas kaip aukštos kvalifikacijos, darbštus, sažiningas darbuotojas. Aktyviai dalyvavo buvusių tremtinii veikloje. Užaugino tris vaikus.

Palaidotas Vilniaus Sudervės kapinėse. Vilniaus PKT Bendrija

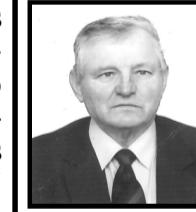
Antanas Kukčikaitis
1933–2015

Gimė Zaltriškių k., Gaurės valsč., Tauragės aps. ūkininkų šeimoje. Mokėsi Puikių pradžios, Gaurės vidurinėje mokykloje. 1948 m. šeima ištremta į Irkutsko sr. Zimos r. Centralnyj Chazano gyv. Dirbo miško ruošos darbus. Baigė traktorių kursus. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo Tauragės Keramikos gamykloje traktorininku. Vedės. Užaugino dvi dukteris.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukteris su šeimomis bei artimuosius. LPKTS Tauragės filialas

Evarestas Vaškevičius
1936–2015

Gimė Vilkaviškio r. Grajauskų k. ūkininkų šeimoje. 1945 m. mirė mama. 1951 m. ištremti į Tomsko sr. Aleksandrovo r. Topolovkos k. Dirbo kolūkyje. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Apsigynė tėviškėje, dirbo kolūkyje. Sukūrė šeimą, užaugino dukterį ir sūnų. Palaidotas naujosiose Vilkaviškio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą. LPKTS Vilkaviškio filialas

Anelė Šedvikytė-Smalakienė
1927–2015

Gimė Utenoje. Baigusi gimnaziją išstojo į mokytojų seminariją. 1945 m. areštuota ir nuteista 10 m. lagerio ir 5 m. tremties. Kalėjo Pečioros, Intos, Vorkutos lageriuose. 1954 m. grįžo į Lietuvą, apsigynė Utenoje. Čia baigė medicinos seserų mokyklą. Dirbo ligoninėse.

Palaidota Panevėžio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius. LPKTS Panevėžio filialas

Kaina
0,58 euro (2 litai)

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

Redaktorė Jolita Navickienė. **Redakcija:** Dalia Maciukevičienė, Vesta Milerienė. **Maketavo** Ignas Navickas

Įmonės kodas 3000 32645

Ats./sąsk. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB „SEB“ bankas.

Spausdino spaustuvė
UAB „Morkūnas ir Ko“, Draugystės g. 17, Kaunas

2 spaudos lankai
Tiražas 2060 egz.

Kaina
0,58 euro (2 litai)

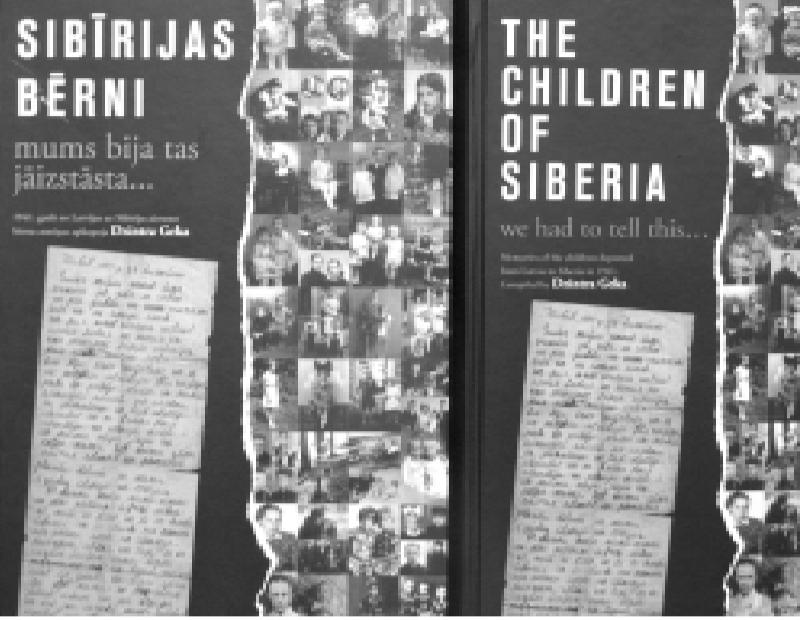
1941 metų Latvijos vaikų tremtinių istorijos

Vaikai tremtiniai – nuo nežmoniškų represijų skaudžiausiai nukentėjusi tremtų gyventojų grupė, čia ypač išryškėja tokį akcijų anti-humanistiška esmė. Siekdami atskleisti šį tremties aspektą mūsų kaimynai latviai išleido solidų, puikiai parengtą dvięs tomų leidinį „Vakai iš Sibiro: mes privalėjome tai papasakoti... (vaikų, ištremtų iš Latvijos į Sibirą 1941 metais, atsiminimai)“, kurį sudarė Dzintra Geka ir Aivars Lubanietis. Knyga atskiru leidiniu išversta į anglų kalbą. Tomuose suregistravoti visi 1941 metų vakai tremtiniai iš Latvijos, aprašytas jų gyvenimas tremtyje, paskelbtos tokį vaikų našlaičių parvežimo 1946–1947 metais į tėvynę istorijos. Panašaus turinio, tik mažesnės apimties leidinį „I mielą šalį Lietuvą“ (aut. R. Racėnas), kuriame aprašyti 1941 metų lietuvių tremtiniai našlaičių parvežimo į gimtinę istorijos, 2013 metais išleido ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistenčios tyrimo centras. „Tremtino“ skaitytojams bus įdomu palyginti abiejų leidinių pateiktą statistinę medžiagą.

Latviškame leidinyje visi vaikai tremtiniai suregistravoti abėcėlės tvarka. Pirmas tomas apima raides nuo A iki K, antaras nuo L iki Z. Kiekvienai raidai paskirti rudos spalvos laipai, o tarpouose tarp abėcėlinių sąrašų šviesiuose lapuose publicuojami 724 žmonių, kuriuos pavyko surasti 2000–2012 metais, tremties laikų prisiminimai, iliustruoti nuotraukomis. Knigos sudarytojai apklausė buvusius tremtinius, išsibarsčiusius plačiame pasaulyje: Latvijoje, Rusijoje, Izraelyje, JAV. Autoriai pažymi, kad daugelis parvežtų našlaičių vėliau buvo grąžinti atgal į tremties vietas, tad nemažai jų ar jų palikuonių tebegyvena Sibire.

Tokių solidžių leidinių leidyba atsiėjo nepigiai, tad patiekiamas vardinis organizacijų ir privačių asmenų remėjų sąrašas. Leidinį parėmė 32 organizacijos iš užsienio, 53 iš Latvijos ir 206 privatūs remėjai.

Kitame leidinyje „Latvijos archivi“ (2002 m. Nr. 3, p. 102) Janis Riekstins pateikia lentelę, iš kurios matome, kaip, kada ir iš kur tremtiniai našlaičiai buvo parvežti atgal į Latviją. Žinant tuometines istorines ir ekonominės sąlygas ir matant parvežtų latvių tremtiniai našlaičių skaičių, akivaiz-

du, kad tokia iniciatyva turėjo būti labai gerai organizuota ir turėti tam tikrą oficialų valdžios palaikymą.

J. Riekstins taip pat pateikia duomenis apie parvežtų našlaičių amžių ir besimokiusiųjų mokyklose skaičių. Parvežta: iki 5 metų – 76, 5–10 metų – 350, 10–15 metų – 659, 15–18 – 235. Iš viso 1320 vaikų. Mokėsi: 1 klasėje – 123, 2-oje – 153, 3-oje – 172, 4-oje – 217, 5-oje – 118, 6-oje – 94, 7-oje – 76, 8-oje – 29, 9-oje – 9, 10-oje – 12. Iš viso 1003 vaikai.

Tiek Latvijoje, tiek Lietuvoje vaikų našlaičių parvežimas vadintas reevakuacija. Tai suteikė tam tikrą legalumo atspalvį ir padėjo iutraukti aukščiausias tų laikų valdžios grandis bei oficialiai gauti tam reikalui nemažų lėšų.

Deja, neaišku, ar mintis parvežti tremtinius vaikus našlaičius ir sekmingas tokios misijos vykdymas abiejose respublikose kilo vienu metu ir ar buvo kaip nors tarpusavyje derinamas. Kol kas neturime žinių, ar tokia pati vaikų sugrąžinimo akcija organizuota ir Estijoje. Paliksime šį klausimą nagrinėti profesionaliems istorikams.

Rimvydas RACENAS

	Latvija	Lietuva
1941 metais ištremta žmonių	15 425	17 552
Ištremta vaikų iki 16 metų	3750	5060
Procentas vaikų (nuo visų ištremtųjų)	24,3	28,8
Parvežta našlaičių ir pusiau našlaičių	1448	370

Tremties vieta	Parvežimo data	Parvežtų vaikų skaičius
Krasnojarskas	1946.05.31	102
Tomskas	1946.07.10	74
Krasnojarskas	1946.08.14	102
Krasnojarskas	1946.08.26	114
Krasnojarskas	1946.09.02	115
Krasnojarskas	1946.09.09	110
Krasnojarskas	1946.09.20	121
Krasnojarskas	1946.09.27	125
Krasnojarskas	1946.10.16	110
Krasnojarskas	1946.10.28	110
Krasnojarskas	1946.11.06	122
Krasnojarskas	1946.11.26	115
Iš viso:		1320

Latvijoje minimos trėmimų metinės

Grupė lietuvių su Latvijos prezidentu ir Lietuvos ambasadoriumi prie „Laisvės“ paminklo

Iš kairės: Danutė Jonytė, gimusi Kazachstane (tėvai ištremti iš Vilkaviškio), Irena Buraka, gimusi Igarkoje (mama – Regina Šilvaitė, 1948 m. ištremta iš Ukmurgės r.), Latvijos prezidentas Andris Berzinš, Galina Tumaitė, 1941 m. ištremta su tėvais iš Kauno, Liučija Kalnietytė, 1950 m. ištremta su tėvais iš Rokiškio r.

Latvijoje kiekvienais metais vyksta du minėjimai, priemonantys žiaurius 1941 ir 1949 metus. Primenantys, koks buvo žiaurus okupantas, negailėjės nei senų, nei mažų, nei ligonių. Trémimai visose Baltijos valstybėse vyko pagal vieną Maskvoje paruoštą scenarijų. 1941 metų birželio 14 dieną vyko pirmasis Latvijos gyventojų trémimas. Jis prasidėjo anksti ryte. Daugybė žmonių buvo areštuota, dar daugiau ištremta, vyrai atskirti nuo šeimų. Šią dieną iš Latvijos buvo ištremta per 14 tūkstančių gyventojų. Dauguma latvių, tačiau buvo daug vietinių rusų ir žydų. 1949 m. kovo 25-ąją vyko didžiausias Latvijos gyventojų trémimas. Buvo ištremta daugiau kaip 44 tūkstančiai Latvijos gyventojų.

Kolona su Latvijos, Lietuvos, Estijos, ši kartą ir Ukrainos vėliavomis bei gėlėmis nuo Latvijos okupacijos muziejaus pajudėjo Latvijos „Laisvės“ paminklo link. Minėjimą pradėjo Latvijos politinių kalinių ir tremtinų susivienijimo (LPRA) pirmininkas Gunaras Resnais. Latvijos prezidentas savo kalboje išreiškė viltį, kad tai daugiau nepasikartos ir parbėžė, kokia brangi yra laisvė.

Minėjime dalyvavo Latvijos Seimo pirmininkė ir kiti aukštysti pareigūnai.

Gedulio minėjimai vyko Šķirotavos ir Torniakalnio geležinkelio stotyse, kur buvo formuojami tremtiniai ešelonai. Čia stovi eksponatai – vagonai, kuriais buvo vežami tremtiniai.

Mes, Latvijos lietuvių politinių kalinių ir tremtinų draugija (LLPRB), palaikome gerus santykius su įvairiomis organizacijomis, todėl dalyvaujame įvairiuose renginiuose, džiaugiamės ir liūdime kartu. Labai malonu, kad kartu su mumis dalyvavo Lietuvos ambasadorius Latvijoje Ričardas Degutis. Latvijos prezidentas A. Berzinš, kurio kadencija baigiasi liepos 8 dieną, birželio 14-ąją savo rezidencijoje organizavo konferenciją „Sibiro vaikai“, į kurią buvome pakvieti ir mes. Lietuvos ambasada Latvijoje Latvijos okupacijos muziejuje birželio 3 dieną atidarė foto parodą „Misija Sibiras 14“, birželio 11 dieną čia buvo rodomas dokumentinis filmas „Misija Sibiras 14“. Filmą komentavo ir į žūrovą klausimus atsakė ekspedicijos dalyviai: filmo režisierė Eglė Marija Želvytė ir Giedrius Tradišauskas.

Juozas KRUŽIKAS